

altic

goed onderzoek loont

Onderzoek MMM door ALTIC

28 november 2012

Jan Ties Malda

Indeling presentatie

- Fosfaat in uien
- Vloeibare stikstofmeststoffen als basisbemesting in aardappelen
- Mogelijkheden spuihoog en mineralenconcentraat

Fosfaatonderzoek uien

28 november 2012
Jan Ties Malda

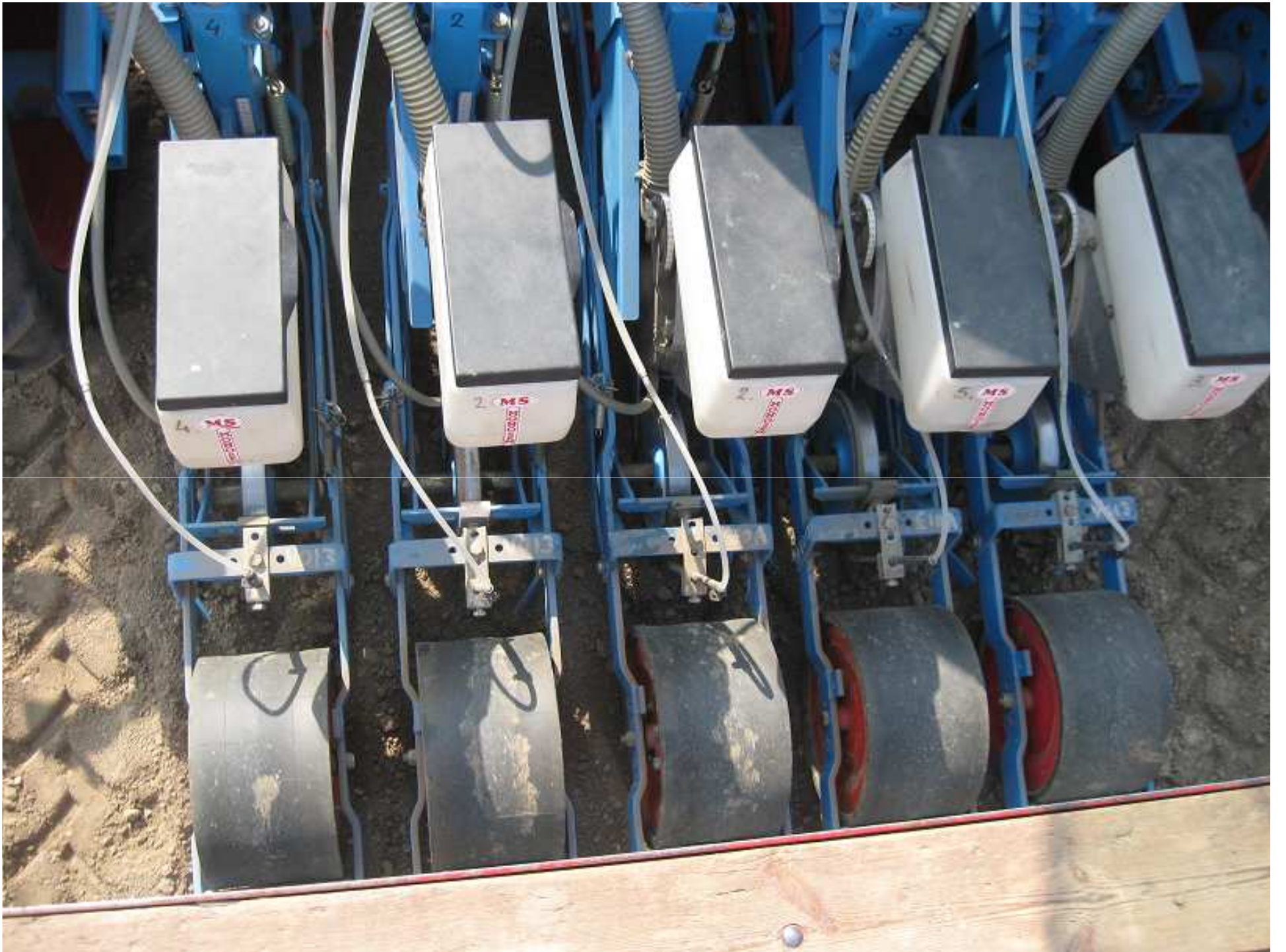

Aanleiding onderzoek

- Fosfaatgebruiksnormen
- Vloeibare en korrelvormige fosfaatmeststoffen
- Toepassing op zaad effectiever dan breedwerpig?

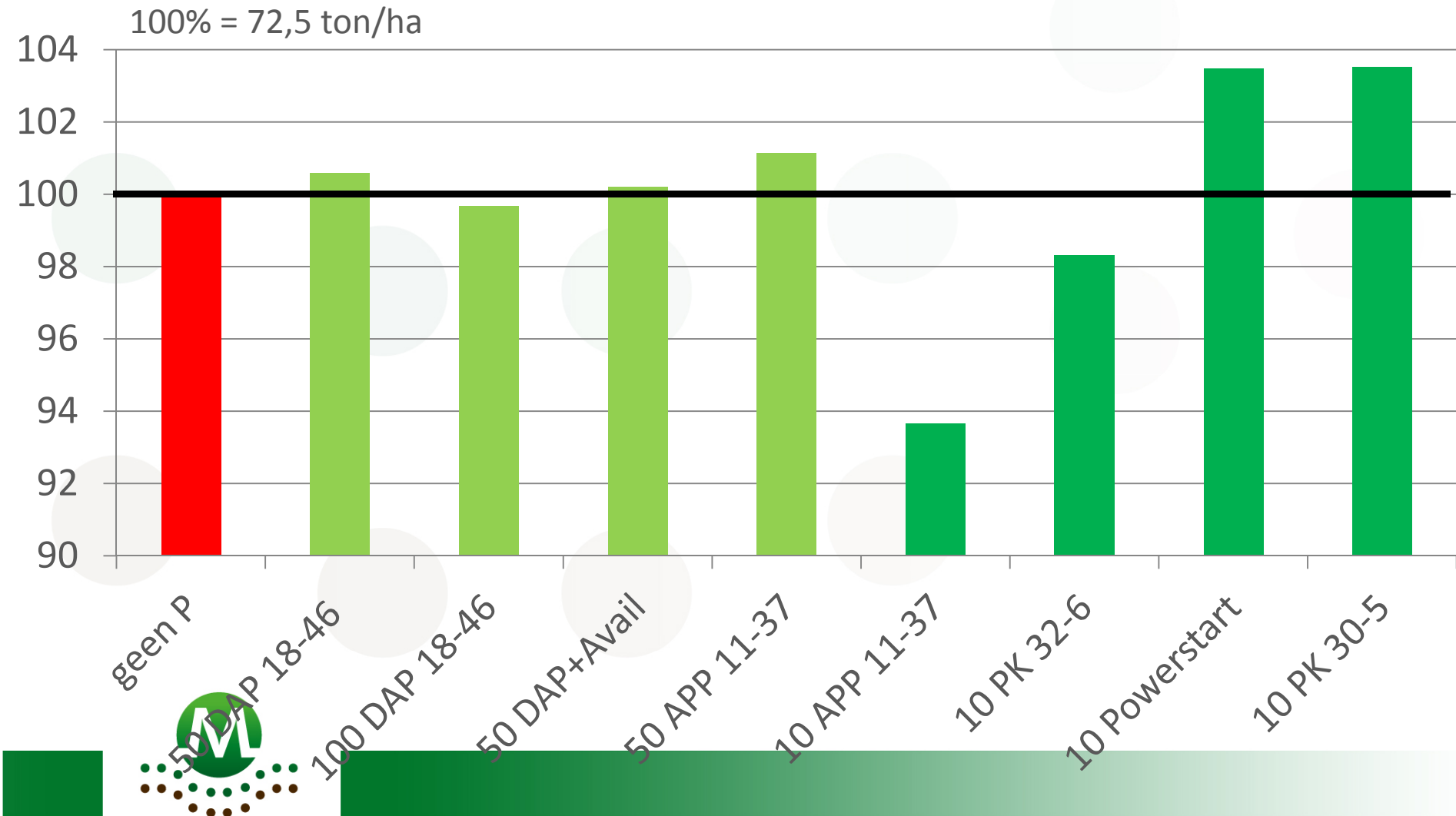
Met participatie van Mol Agrocom en Cebeco Meststoffen

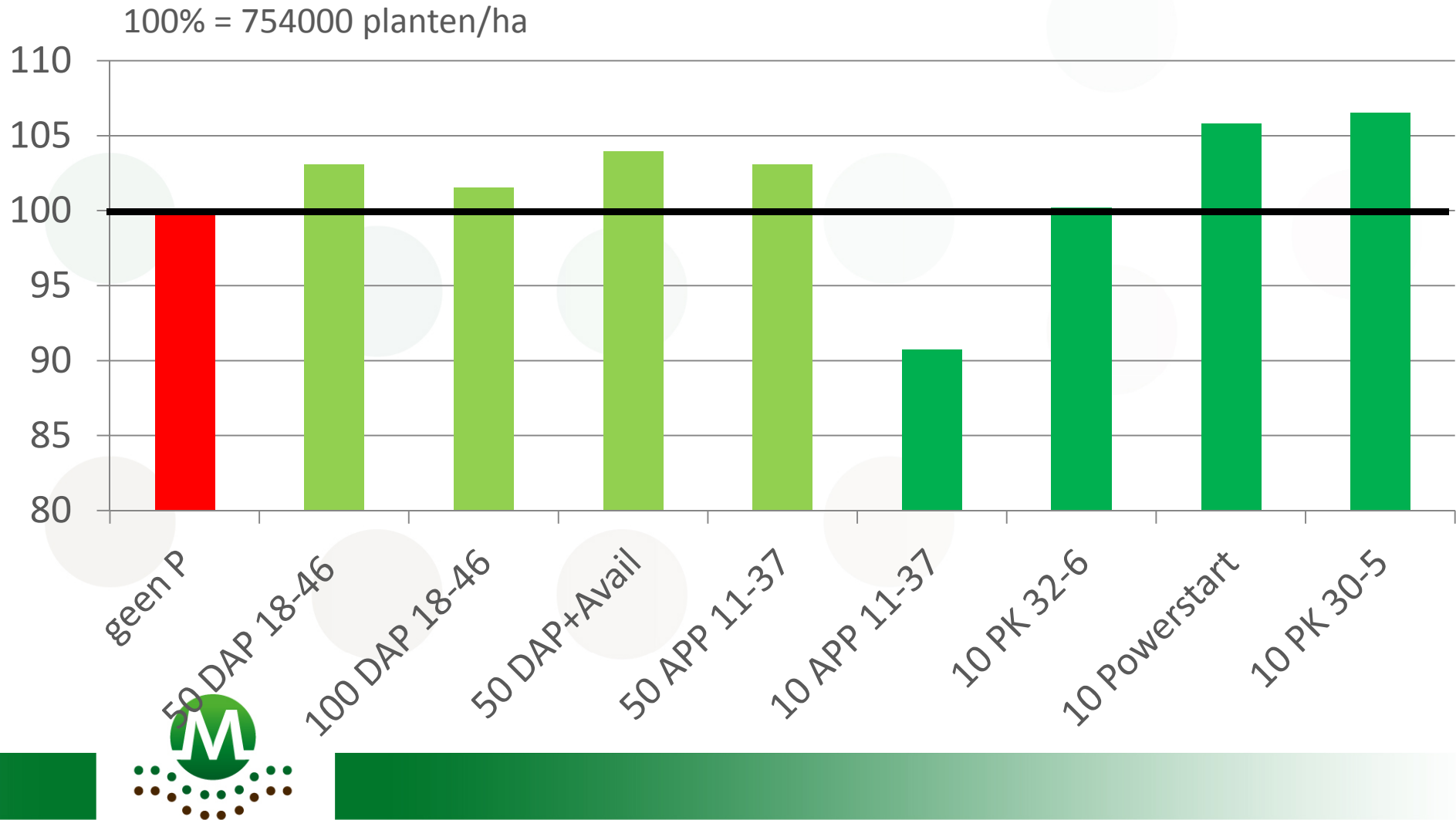

Opbrengstgegevens 2010-2012

Effect op aantal uien 2010-2012

Resultaten fosfaatproeven

- Nauwelijks effect breedwerpig fosfaat
- APP lijkt beter dan DAP
- Geen effect van Avail
- Powerstart en PK 30-5 presteren goed
- APP op het zaad → te zout → kost opbrengst
- PK 32-6 → EC lager dan APP) → geen meerwaarde
- Eerdere ALTIC-proeven lieten een effect van 2a3% op opbrengst zien door breedwerpig fosfaat (Bij Pw<25)

Resultaten enkele WUR-studies (PRI216 plaatsing fosfaat en PRI214 plaatsing fosfaat veldproeven (Smit, De Ruijter et al))

- Plaatsing van P leidt tot een sterke lokale verhoging van de Pw (modelstudie)
  - 14 kg P₂O₅ geplaatst leidt tot een lokale Pw van 300
  - 23 kg P₂O₅ geplaatst leidt tot een lokale Pw van 500

Veldproeven:

- Snellere beginontwikkeling door fosfaatbemesting
- Eerdere afrijping door fosfaatbemesting
- Plaatsing effectieve manier om met kleine hoeveelheden plaatselijk de concentraties voldoende te verhogen
- Nauwelijks opbrengsteffect bij breedwerpig (Pw 19)

Stellingen fosfaatproeven

1. Fosfaat op uien is onnodig
2. Vloeibare toepassingen op het zaad zijn het ei van Columbus
3. Rijentoepping (op het zaad) is een risicovolle aangelegenheid

Vloeibare N-bemesting aardappel

28 november 2012
Jan Ties Malda

Oktober 2012

Het masterplan mineralenmanagement is een initiatief van LTO Nederland, de Nederlandse Akkerbouw Vakbond en het Productschap Akkerbouw.

Aanleiding onderzoek

- Effect hoogte N-gift
- Effect bijbemesting gedurende seizoen
- Vragen met betrekking efficiëntie vloeibare N-meststoffen (Ureum, Urean en NTS)
- Effect locatie/grondsoort/teeltdoel

Met participatie van Yara en Cebeco Meststoffen

Proeflocaties 2010-2012

locatie	grond	rassen
Marwijksoord (Noordelijk zetmeelgebied)	dalgrond	Seresta
Flevoland (Centraal zeeleigebied)	ijsselmeergrond	Agria
Vredepeel (Zuidoostelijk Nederland)	zandgrond	Fontane

Proefopzet

	basisbemesting (kg N/ha)		overbemesting (kg N/ha)	
code	N-gift	meststof	N-gift	meststof
A	0	KAS		
B	130	KAS		
C	150	KAS		
D	200	KAS		
E*	250	KAS		
F	200	KAS	50	KAS
G	150	Urean		
H	150	NTS		
J	150	Ureum		

*object E is niet aangelegd in Vredepeel

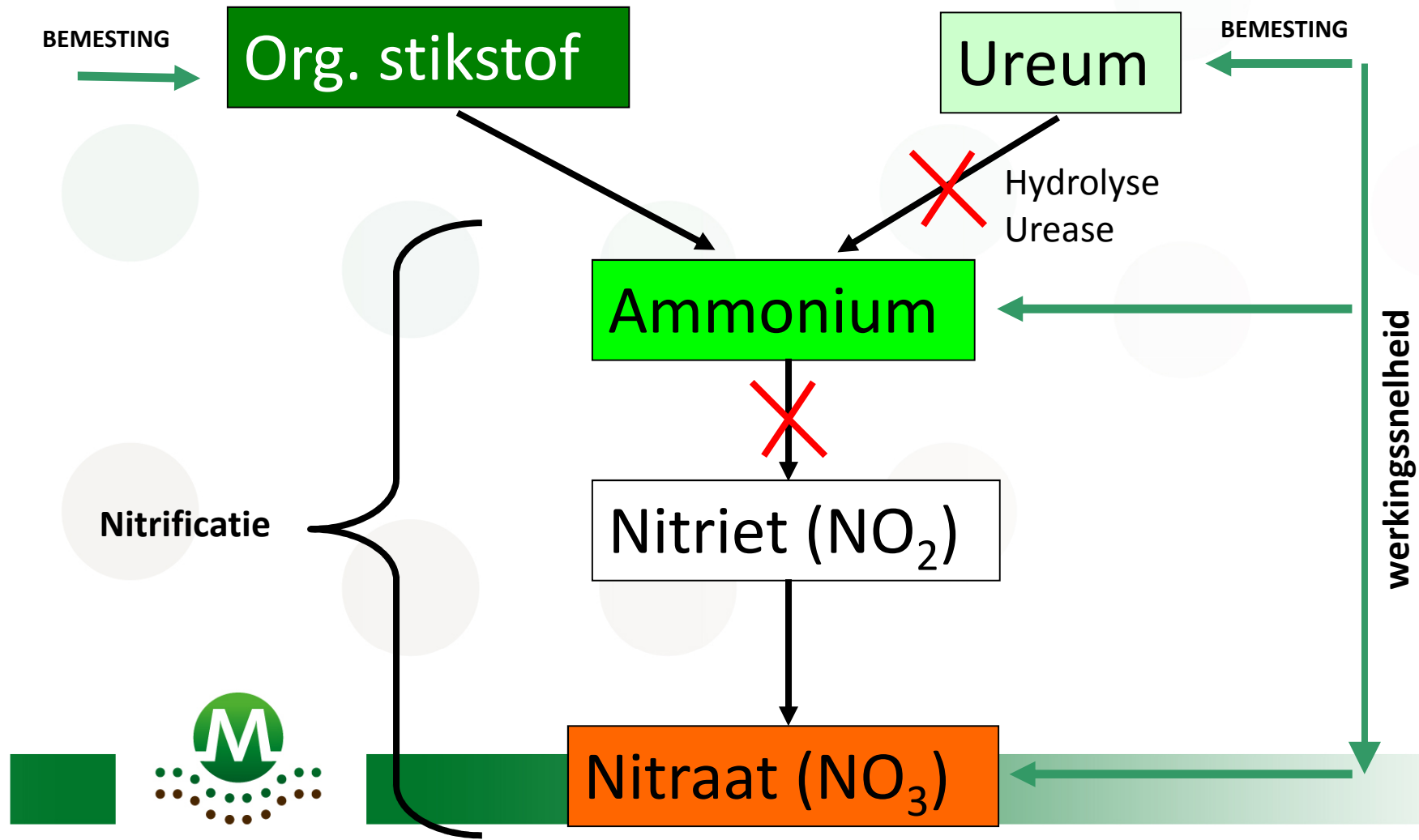
N-vormen in N-meststoffen

- N-meststoffen bevatten stikstof in de vorm van :
  - ureum
  - ammonium
  - nitraat
  - mengsel van genoemde N-vormen
- De N-vormen hebben specifieke voor en nadelen

N-omzettingen in bodem

Snelheid omzettingen?/gevolg

Ureum naar Ammonium

Bodem temperatuur	Omzetting snelheid
2 °C	4 dagen
10 °C	2 dagen
20 °C	1 dag

Gevolg: pH stijging

Ammonium naar Nitraat

Bodem temperatuur	Omzetting snelheid
5 °C	6 weken
8 °C	4 weken
10 °C	2 weken
20 °C	1 week

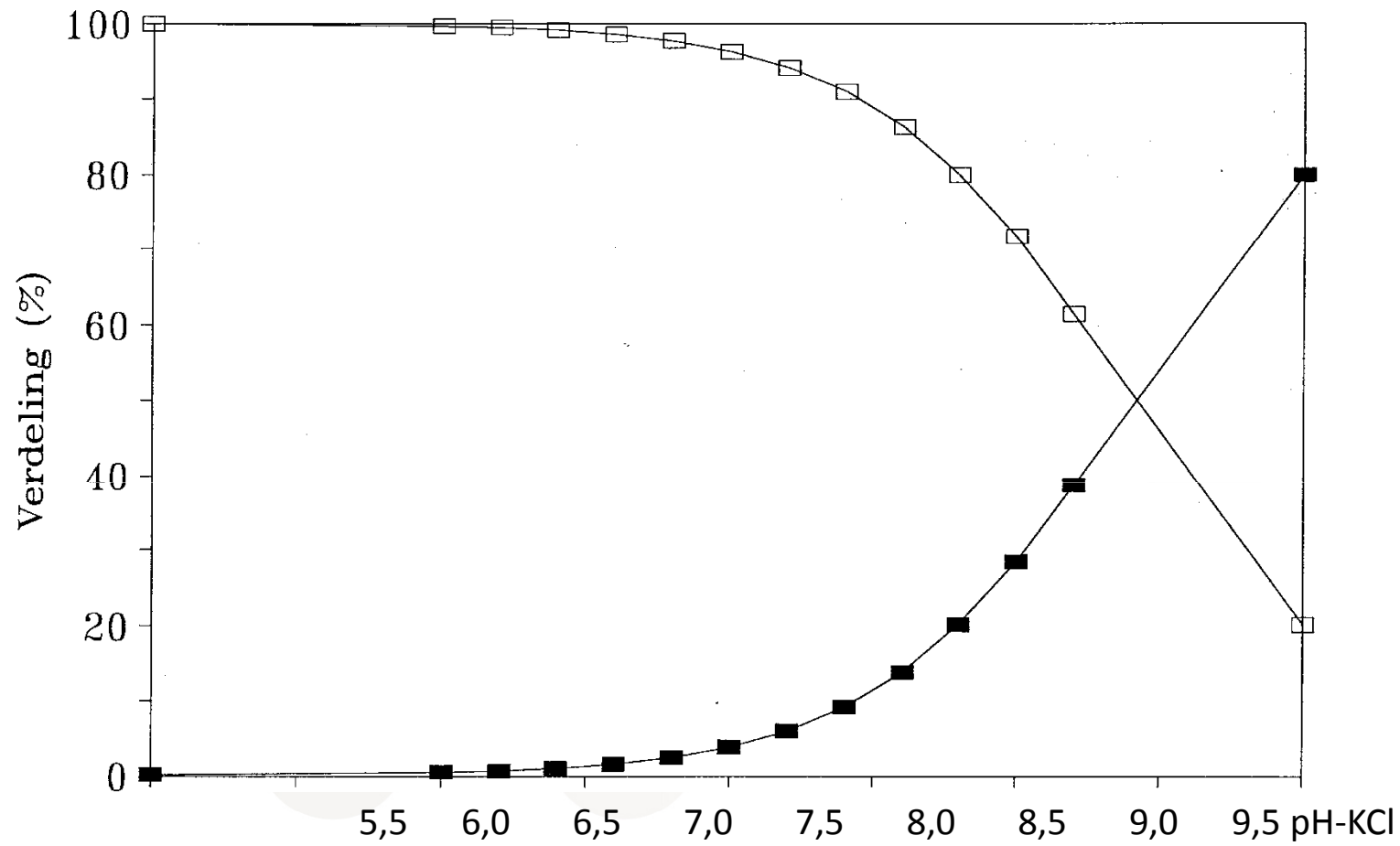
Gevolg: pH daling

Bron: Agrifirm Plant

Gevaar op N-verliezen !

Relatie NH3-NH4 bij verschillende bodem-

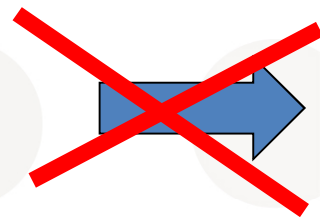

Invloed van de pH op het evenwicht tussen ammonium en ammoniak
(Court *et al.*, 1964).

Remmen van omzettingen

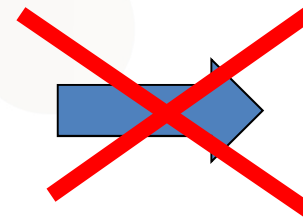
- Hoe kunnen we er dan voor zorgen dat we zo weinig mogelijk stikstof verliezen?
- Vb ATS, Nutrisphere, Agrotain, DMPP, etc
- Niet allemaal op beide processen

Ureum-N

NH₄-N

Ureumhydrolyse

NO₃-N

Nitrificatie

Bodemanalyses Vredepeel

Bodemparameters Vredepeel, ras Fontane

parameter	eenheid	2010	2011	2012
NLV	kg N/ha per jaar	94	184	151
Pw	mg P ₂ O ₅ /l	90	92	53
P-AL	mg P ₂ O ₅ /100 gr.	72	69	61
P-Spurway	kg P 10 cm steekdiepte	28.0	23.6	24.6
K-getal	berekend	14	12	23
Magnesium	mg Mg/kg	73	110	100
organische stof	%	3.3	4.5	2.9
C/N		15.1	10.0	8.0
pH-KCl		5.5	6.0	5.4

Bodemparameters Rolde

Bodemparameters Rolde, ras Seresta

Parameter	eenheid	2010	2011	2012
NLV	kg N/ha per jaar	94	188	196
Pw	mg P ₂ O ₅ /l	36	27	40
P-AL	mg P ₂ O ₅ /100 gr.	39	55	45
P-Spurway	kg P 10 cm steekdiepte	5.6	1.4	4.1
K-getal	berekend	13	11	11
Magnesium	mg Mg/kg	45	38	43
organische stof	%	3.9	4.6	4.3
C/N		17.9	10.0	8.9
pH-KCl		5.0	5.0	5.1

Bodemparameters Flevo

Bodemparameters Flevoproef, Ras Agria

parameter	eenheid	2010	2011	2012
NLV	kg N/ha per jaar	89	93	78
Pw	mg P ₂ O ₅ /l	55	45	46
P-AL	mg P ₂ O ₅ /100 gr.	29	59	55
P-Spurway	kg P 10 cm steekdiepte	1.38	2.7	1.80
K-getal	berekend	21	25	28
Magnesium	mg Mg/kg	67	64	40
organische stof	%	3.0	2.9	2.6
Koolzure kalk	% CaCO ₃	6.7	6.3	4.1
afslibbaar	%	54	43	31
lutum	%	36.2	28.8	20.8
C/N		10.6	9.6	11.4
pH-KCl		7.5	7.2	7.4

Toediening meststoffen

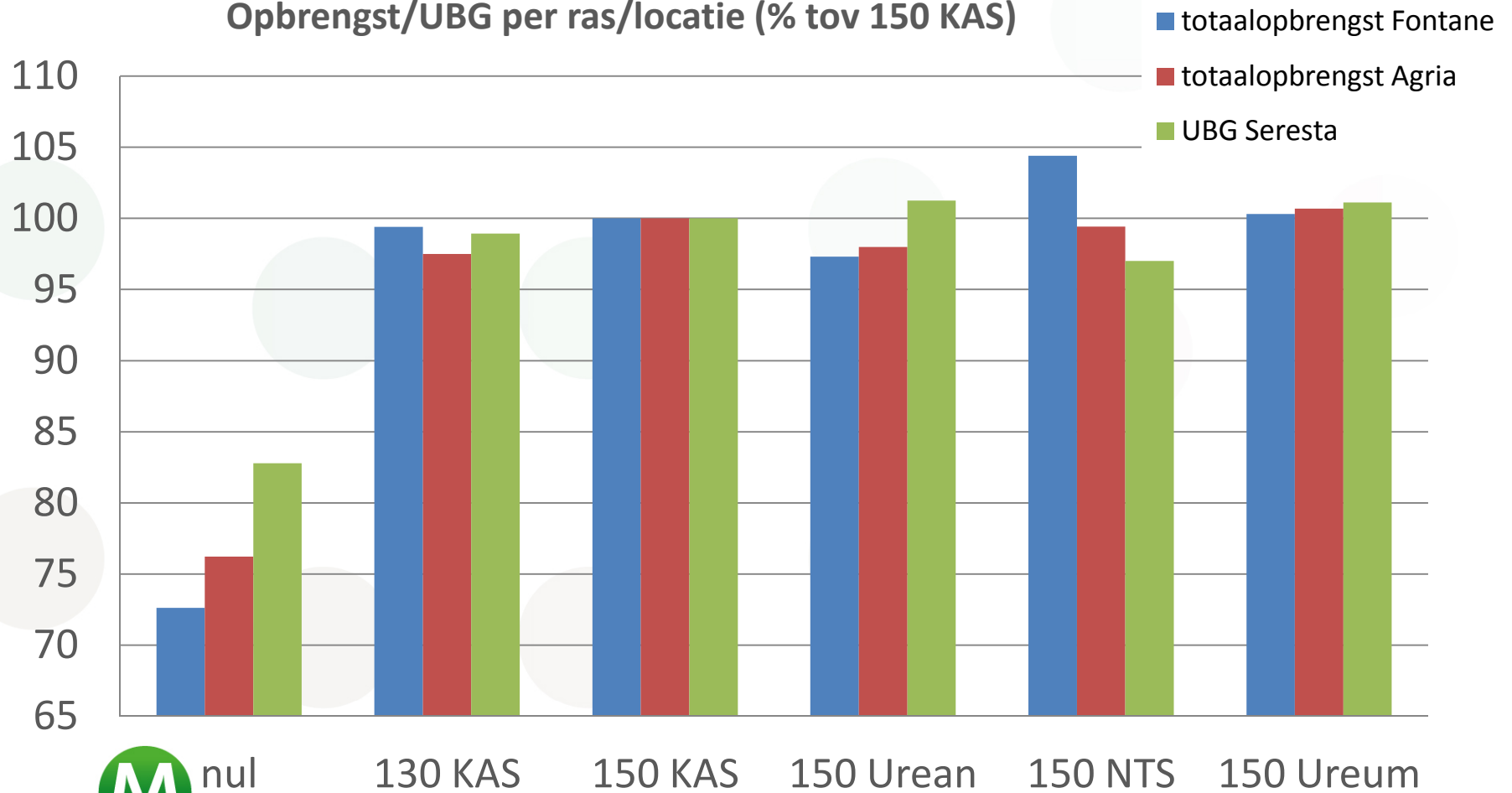
- Fontane: voor het poten
- Agria: voor het ruggenfrozen
- Seresta: voor het poten

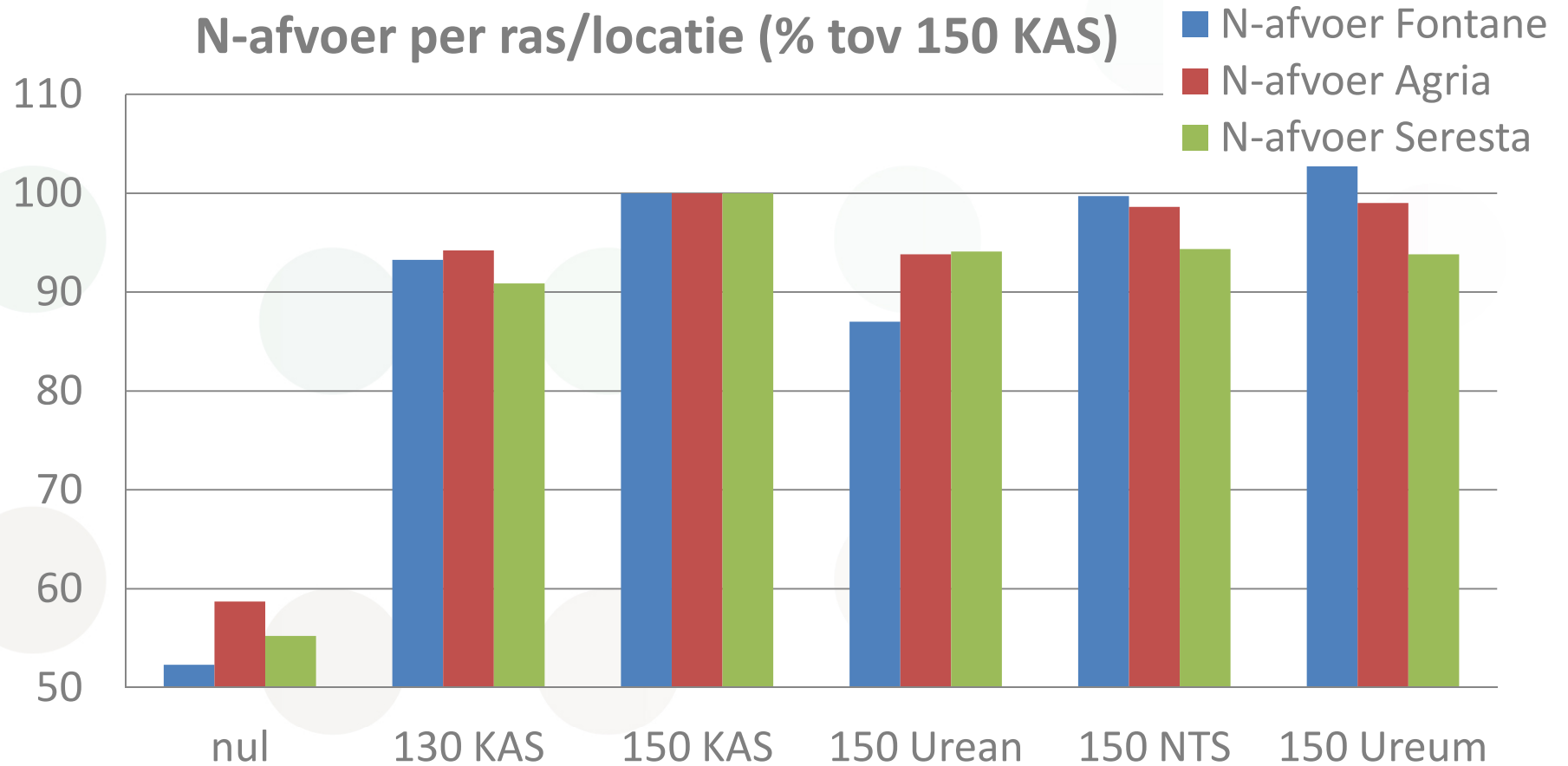

Effect op opbrengst

Opbrengst/UBG per ras/locatie (% tov 150 KAS)

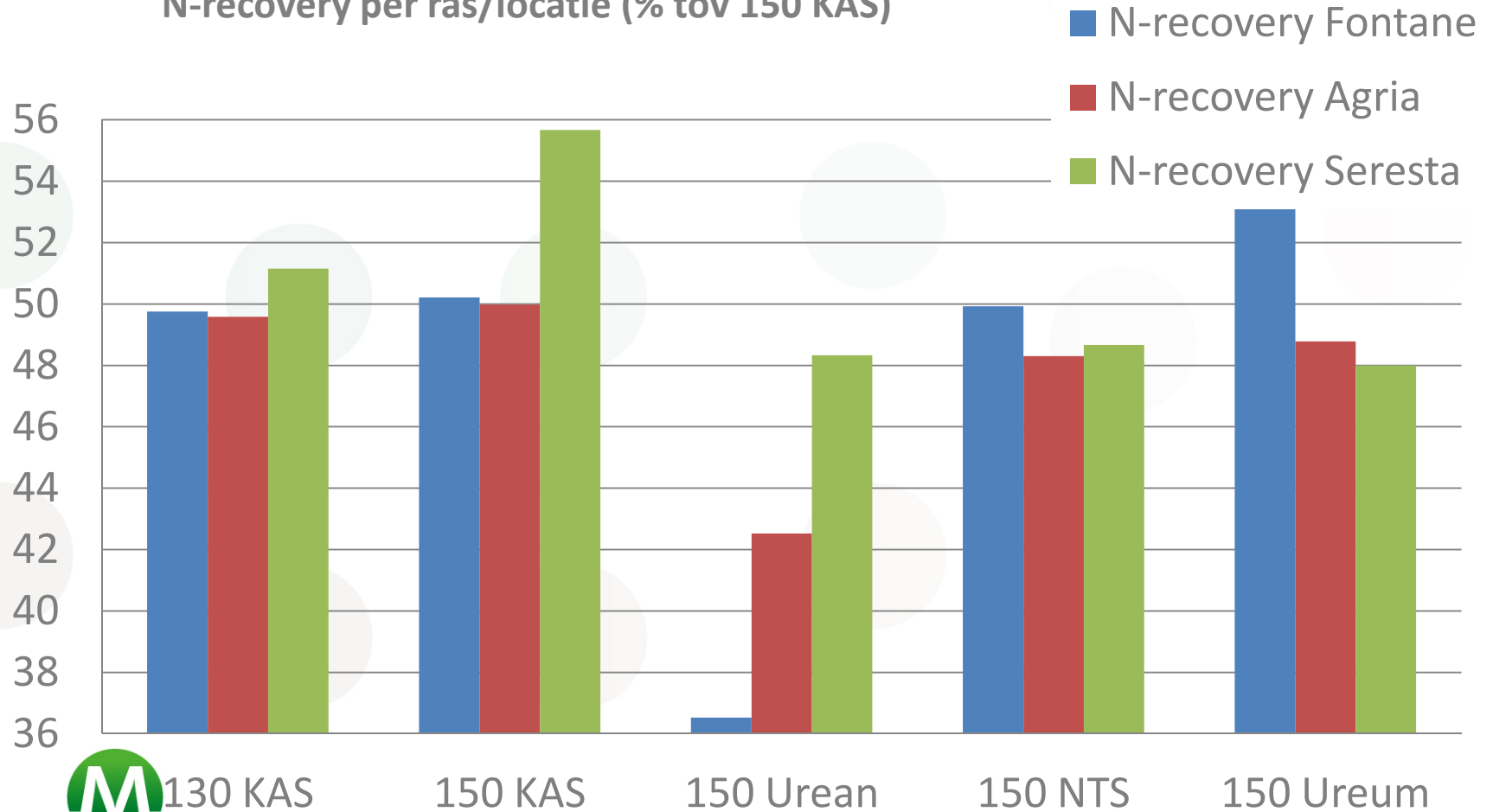

Effect op N-afvoer

Effect op N-recovery

N-recovery per ras/locatie (% tov 150 KAS)

Conclusies

Opbrirt KAS	Vredepeel	Flevo	Rolde
Urean	-	-	+
NTS	+	=	-
Ureum	=	=	=

- N-afvoer met NTS en Ureum in Vredepeel en Flevo (vrijwel) gelijk aan KAS
- N-afvoer Urean en in Rolde ook NTS en Ureum blijft achter
- N-recovery Urean blijft fors achter
- N-recovery NTS en Ureum blijft iets achter tov KAS, behalve in Vredepeel
- Vloeibaar lijkt iets grotere variatie te laten zien dan KAS

Bemestende waarde van spuiwater en mineralenconcentraat op basis van CropSolutions- onderzoek

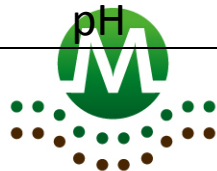
Proeven 2009, 2011 en 2012

- 3 locaties, verschillende grondsoorten
- Vredepeel (Fontane)
- Westmaas (2011 Agria, 2012 Innovator)

Bodemparameters

parameter	eenheid	Vredepeel		Westmaas	
		2011	2012	2011	2012
NLV	kg N/ha per jaar	163	49	79	90
Pw	mg P ₂ O ₅ /l	60	48	22	23
P-AL	mg P ₂ O ₅ /100 gr.	44	54	41	43
P-Spurway	kg P 10 cm steekdiepte	13.8	4.6	1.3	0.5
K-getal	berekend	22	15	33	27
Magnesium	mg Mg/kg	170	148	37	36
organische stof	%	5.3	4.9	1.9	2.0
C/N		13.3	20.0	8.1	6.9
afslibbaarheid	%			30	28
Lutum	%			18.3	18.8
pH	KCl	5.7	5.4	7.5	7.5

Samenstelling Spuiwater

ANALYSERESULTATEN

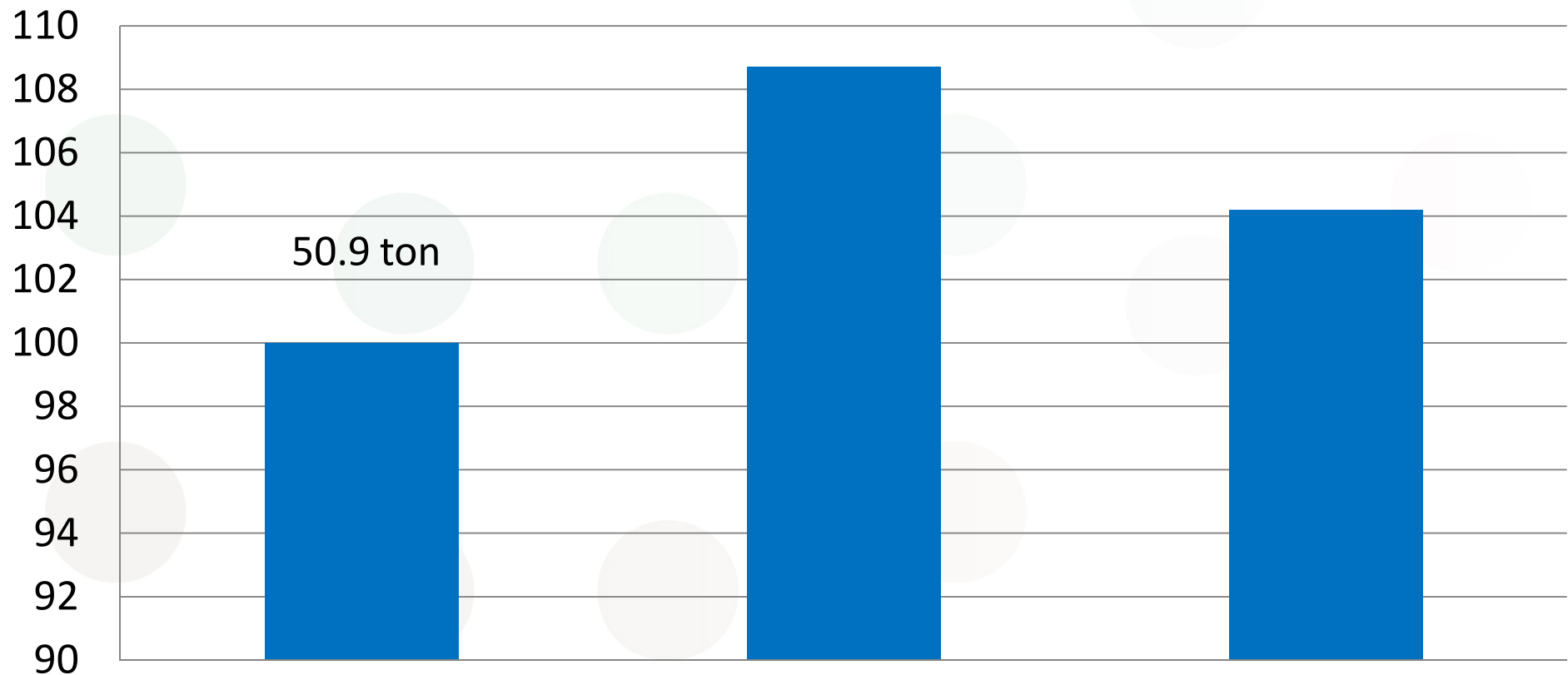
Parameter		Resultaat	Eenheid
Zuurgraad	pH	2.7	-
Soortelijk gewicht (dichtheid)		1142	g/l
Totaal stikstof	^a N	5.8	% (w/w)
- ammonium	NH ₄	82.2	g/l
- nitraat	NO ₃	8.2	g/l
Zwavel	S	61.9	g/l
Zwaveltrioxide	^b SO ₃	13.5	% (w/w)

Effect meststoffen Westmaas

Opbrengst Westmaas (% tov referentie)

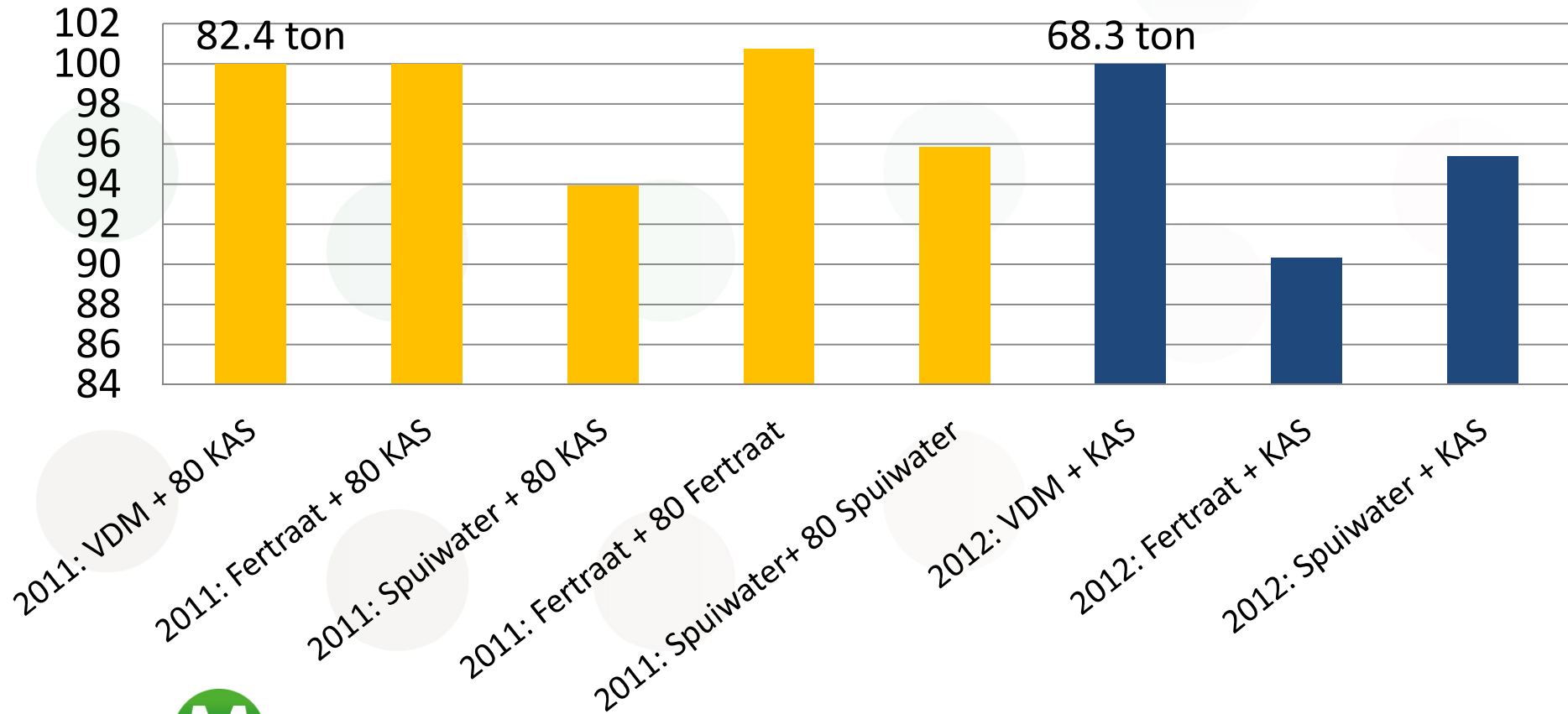
2012: KAS

2012: Spuiwater

2012: Fertraat

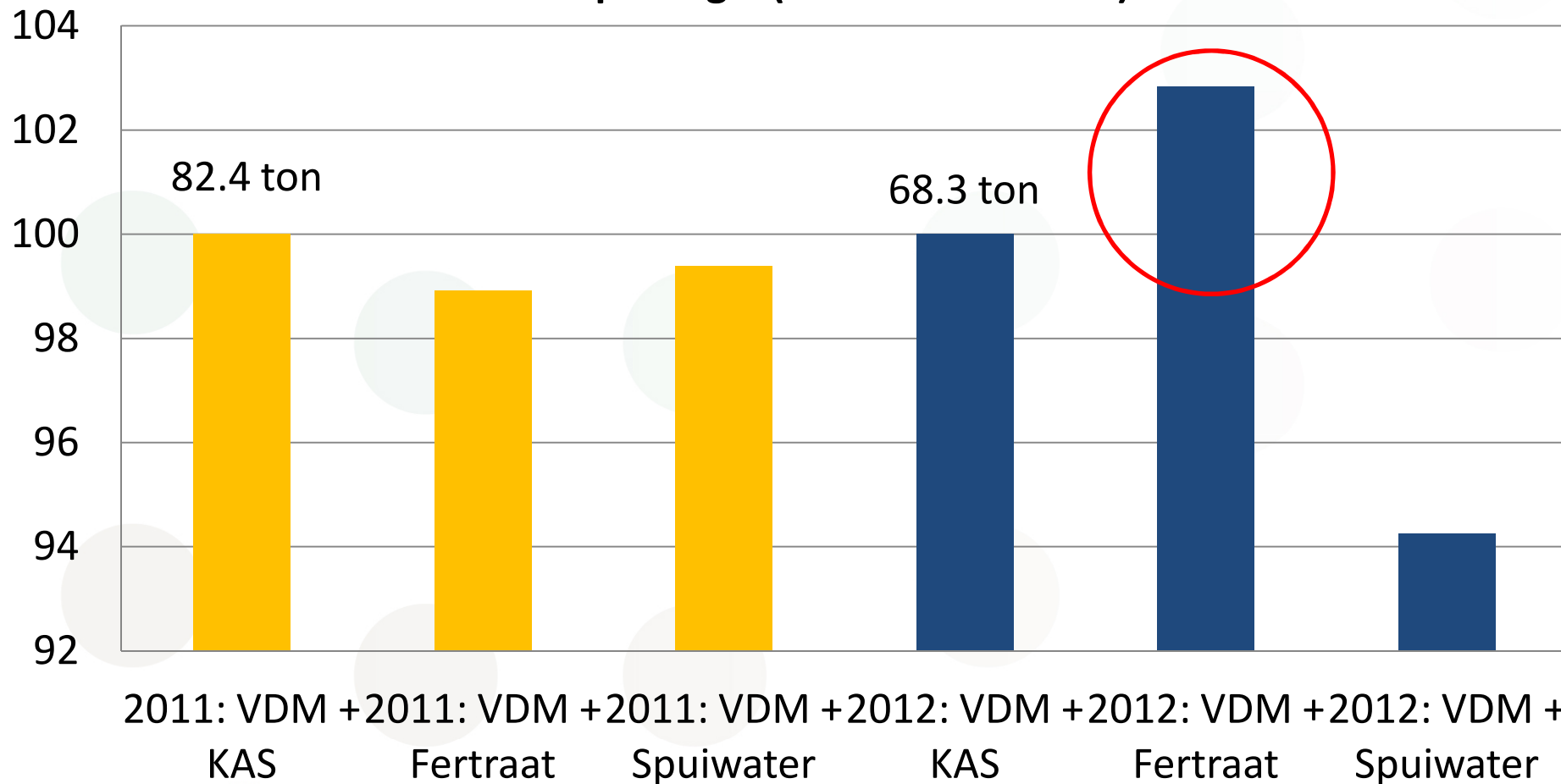
Effect basisbemesting reststromen

Totaalopbrengst Vredepeel (% tov referentie)

Effect bemesting bij aanaarden (V'peel)

Totaal opbrengst (% t.o.v. referentie)

Spurway 15 maart 2012

ANALYSERESULTATEN

WAARDERING

Parameter	Eenheid	Resultaat	Streeftraject			Laag	Streeftraject	Hoog
			in 10 cm	in 10 cm				
Nitraatstikstof	NO ₃ -N	kg/ha	3.2	-	-			
Ammoniumstikstof	NH ₄ -N	kg/ha	< 4.6	< 5	normaal			
Fosfor	P	kg/ha	4.6	3 - 6	voldoende			
Kalium	K	kg/ha	73.3	75 - 100	vrij laag			
Magnesium	Mg	kg/ha	108	50 - 75	hoog			
Zwavel	S	kg/ha	0.5	10 - 15	laag			
Calcium	Ca	kg/ha	331	300 - 2700	voldoende			
Mangaan	Mn	kg/ha	4.6	1 - 3	hoog			
Zink	Zn	kg/ha	19.5	3 - 30	voldoende			
IJzer	Fe	kg/ha	164	100 - 500	voldoende			
Borium	B	kg/ha	0.6	0.3 - 0.5	ruim voldoende			
Koper	Cu	kg/ha	5.1	3 - 6	voldoende			
Molybdeen	Mo	kg/ha	0.2	-	-			
Natrium	Na	kg/ha	15.9	< 50	normaal			
Chloride	Cl	kg/ha	32.1	< 40	normaal			
Silicium	Si	kg/ha	1.4	-	-			
Geleidbaarheid	EC	mS/cm	0.3	0.6 - 1.2	zeer laag			
Zuurgraad	pH-KCl		5.4	5.2 - 7	voldoende			
Zuurgraad	pH-H ₂ O		6.4	5.7 - 7.5	voldoende			

Spurway 15 juni 2012

ANALYSERESULTATEN

WAARDERING

Parameter	Eenheid	Resultaat	Streeftraject			Laag	Streeftraject	Hoog
			in 10 cm	in 10 cm				
Nitraatstikstof	NO ₃ -N	kg/ha	7.7	-	-			
Ammoniumstikstof	NH ₄ -N	kg/ha	< 4.6	< 5	normaal			
Fosfor	P	kg/ha	6.1	3 - 6	ruim voldoende			
Kalium	K	kg/ha	42.4	75 - 100	laag			
Magnesium	Mg	kg/ha	105	50 - 75	hoog			
Zwavel	S	kg/ha	2.4	10 - 15	laag			
Calcium	Ca	kg/ha	348	300 - 2700	voldoende			
Mangaan	Mn	kg/ha	0.3	1 - 3	laag			
Zink	Zn	kg/ha	16.6	3 - 30	voldoende			
IJzer	Fe	kg/ha	134	100 - 500	voldoende			
Borium	B	kg/ha	0.5	0.3 - 0.5	voldoende			
Koper	Cu	kg/ha	5.0	3 - 6	voldoende			
Molybdeen	Mo	kg/ha	< 0.1	-	-			
Natrium	Na	kg/ha	18.1	< 50	normaal			
Chloride	Cl	kg/ha	14.9	< 40	normaal			
Silicium	Si	kg/ha	2.6	-	-			
Geleidbaarheid	EC	mS/cm	0.2	0.6 - 1.2	zeer laag			
Zuurgraad	pH-KCl		5.1	5.2 - 7	laag			
Zuurgraad	pH-H ₂ O		6.1	5.7 - 7.5	voldoende			

Conclusies/discussie

- Mineralenconcentraat als vervanger van VDM
  - Op zand wisselend beeld (uitspoelingsrisico's)
  - Op klei lijken de resultaten positief
- Mineralenconcentraat als bijbemesting op zand
  - In 2011 gelijkwaardig aan KAS, in 2012 beter (kali?)
- Spuiwater op klei
  - In 2011 en 2012 positief effect
  - Spuiwater lijkt in CS-proeven gelijkwaardig aan KAS

Conclusies/discussie

- Spuiwater op zand
  - Als vervanger van VDM negatief
  - In de bijbemesting 2011 gelijkwaardig aan KAS
  - Bijbemesting 2012 met spuihoog minder goed dan KAS → verzuring??

Conclusies/discussie

- Spuiloog is goede meststof, goed en goedkoop, een prima vervanger van KAS
- Het maakt niet of je vloeibaar gebruikt of korrelvormig, want het komt allemaal op hetzelfde neer
- KAS doet het goed omdat het een korrel is

Bedankt
voor uw aandacht

